СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 193. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 19-го серпня 1940. No. 193. Jersey City, N. J., Monday, August 19, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

АМЕРИКА ПЕРЕГОВОРЮЄ ПРО БРИТІЙСЬКІ БАЗИ

ВАШИНҐТОН. — Президент переговорює безпосередньо з англійським урядом у цілі набуття для Америки воєнних морських і летунських баз. Ці переговори не стоять у безпосереднім звязку з охотою з боку Англії купити в Америці 50 старих контрторпедовців. Вони мають на цілі приготовити західну гемісферу перед можливим агресором. У тій цілі президент Рузвелт переговорює також із канадійським урядом і за згодою канадійського уряду бажає побудувати там охоронні позиції. Про ці переговори Рузвелт говорив на своїй пресовій конференції. Провідники конґресу, зокрема оба комітети заграничних справ, знали добре про ці переговори і їх одобрили.

ЛІМЕН ПРО ПОМІЧ АНГЛІЇ.

ЛІНОКС (Масачусетс). — Губернатор Лімен виголосив промову на великім зібранні, та сказав, що Америка повинна дати Англії всю можливу матеріяльну поміч, а то тому, що Англія, хоч бореться за себе, але водночас бореться також за Злучені Держави Америки. Колиб Англія програла, то це майже певним є, що ворог заатакує Америку, казав він.

ПОТРЕБА ПРИМУСОВОЇ СЛУЖБИ.

ВАШИНҐТОН. — Шеф штабу американської армії, ген. Маршал, заявив, що армія приготовляється, щоб уже в найближчім часі збільшити себе до 900,-000 вояків. Армія надіється, казав він, що закон про примусову військову службу буде в конґресі ухвалений. Інакше ці пляни годі булоб перевести. Ген. Маршал казав далі, що вже тепер є в Америці подостатком основної зброї і мундурів, щоб із першим жовтня ц. р. приняти до армії нових 400,000 новобранців. Про війну ген. Маршал висказувався здержливо. Всетаки він отверто заявив, що колиб Англія була розбита, перед Америкою стає можливість війни. „Положення є критичне", казав він.

ГРЕКИ БОЯТЬСЯ ЇХАТИ ДАЛІ.

НЮ ЙОРК. — Моряки на грецькім кораблі „Неа Галляс" не хочуть виїздити з нюйорського порту до Греції, а то тому, що італійські кораблі нападають на грецькі і їх затоплюють. Деякі моряки заявили, що поїдуть, але під услівям що компанія піднесе їм на сто відсотків платню. Грецькі моряки бояться ще їзди ще й тому, що на цім кораблі має їхати до Европи 368 французьких моряків, які служили на кораблях, що тепер знайшлись у англійських руках, а тепер вертають до дому.

ФОРД ПРИЙМАЄ ВОЄННЕ ЗАМОВЛЕННЯ.

ДІТРОЙТ. — Компанія Форда приняла замовлення від Національної Ради по справах збороєння на будову 4,000 літакових моторів. Формальні контракти будуть підписані безпроволочно. Цю пропозицію зробив Фордові Кнудсен, член Ради. Знову компанія Пекарда добивається контракту на 3,-000 моторів для Злучених Держав Америки, а 6,000 для Англії.

НОБЕЛ ПО СТОРОНІ ВИЛКОГО.

НЮ ЙОРК. — Підсекретар торговлі Едвард Нобел, що пару днів тому зрезиґнував зо свойого становища, тепер заявив, що він буде в виборах піддержувати Вилкого. Нобел заявив, що під сучасну пору найважнішою справою для Америки є національна оборона. Америка повною парою зачне озброюватись, коли змінить теперішню адміністрацію на републиканську, казав він. Це принесе також добробут для мас, запевняв він.

ПРИХИЛЬНИКИ „ШИНКИ І ЯЄЦЬ" СКРОМНІЮТЬ.

САКРАМЕНТО. — Політична ґрупа, названа популярно „Гем енд еґс", себто „шинки і яєць", за те, що вона пропаґувала по $30 тижневої пенсії для всіх людей поверх 50 року життя, тепер поскромніла і на своїй конвенції рішила знизити пенсію на $20 тижнево. Ця партія в каліфорнійськім стейті мала колись досить велику силу й завдала адміністрації та іншим політичним партіям чимало клопоту.

ВИБУХ ФАБРИКИ ДИНАМІТУ.

ДЖАПЛИН (Мізурі). — Тут вибухла одна частина фабрика динаміту, вбиваючи на місці всіх пятьох робітників, що знаходились унутрі будинку. Динаміту там було коло дві тисячі фунтів. Ця фабрика виробляла динаміт для Англії. Підозрівають, що вибух міг повстати внаслідок саботажу. Власти почали розсліди, але слідів саботажу не знайшли. Замітне те, що один робітник цеї фабрики пару днів перед тим хотів поповнити самогубство. Опісля власти ствердили, що це не мало нічо спільного з вибухом. Також не мало нічо спільного „пророцтво" одного астрольоґа, що працює в місцевім „Доблю Пі Ей", який предсказав цей вибух вісім днів тому, та подав навіть його дату — між 16 і 18 серпня ц. р. Він тепер сам дивується, що вдалось йому так добре вгадати.

РУЗВЕЛТ ПОЇХАВ НА ПОБАЧЕННЯ З МЕКЕНЗІ КІНҐОМ

Президент Рузвелт удався в напрямку Оґденбурґу, щоб там особисто приглядатись американським військовим маневрам. Звідтам він поїде на побачення з канадійським премієром МекКензі Кінґом, в ціли обговорення спільної оборони західньої гемісфери. В руках уряду знаходяться докази, що Німеччина, колиб розбила Англію, вже цеї осени, або зими, пробуватиме осадовитись у західній гемісфері і то в її північній частині, зокрема в Канаді. Канадійські власти потвердили, що МекКензі Кінґ зо свойого боку виїхав на зустріч президента Рузвелта.

БЕЛЬҐІЯ ПЕРЕД ГОЛОДОМ

Американський бизнесмен Вилйем Галлам Ток, що 25 літ мешкав у Бельґії, а тепер вернувся до Злучених Держав Америки, заявив, що в Бельґії з кінцем цього року настане голод, коли хтось із зверхнього світу не поспішить їй на поміч. Ток хвалив ту роботу в Бельґії, яку виконував американський амбасадор Кюдаги.

АНҐЛІЙЦІ ЗАПОВІДАЮТЬ БОМБАРДУВАННЯ БЕРЛІНА

Англійські часописи, описуючи черговий налет німецьких літаків на передмістя Лондону, заповідають, що в скорому часі Берлін відчує, що то значить, коли бомбардують летуни британської Королівської Повітряної Сили. Знову німці кажуть, що тільки недобра погода не дає їм ще змоги показати англійцям, як виглядає повітряний наступ.

НАСТУП ЗМАГАЄТЬСЯ З КОЖНИМ ДНЕМ

В другому німецькому ґенеральному наступі на Лондон взяло участь від 1,000 до 1,500 літаків. Англійський комунікат подає, що британські летуни не допустили німецьких летунів до самого міста. І тому німці бомбардували самі передмістя, положені по обидвох боках ріки Тамізи, від Рачестер до Баркінґ. Як в минулих того роду випадках, так і тепер, не було багато жертв у людях, але були значні матеріяльні шкоди. Англійські звідомлення пишуть, що того дня зістрілено 71 німецьких літаків, а страчено тільки 18 своїх, з яких 10 пільотів врятувало своє життя. Німці оголосили, що знищили 65 британських літаків, а втратили 15.

НЕМА СТРАХУ, ЖИТТЯ ІДЕ НОРМАЛЬНИМ ХОДОМ

В самім Лондоні можна завважити надзвичайний спокій, коли іде про загал населення. Ґазети пишуть, що досі найбільше була зденервована біржа, бо мусіла раз перервати бизнес через алярм про повітряний напад, якого одначе не було. Але й те зденервування було викликане головно телефонічними численними запитами з Ню Йорку, якими бомбардовано телефоністів і банкирів, питаючись, що сталося. Далі пишуть анґлійські ґазети, що властиві відомості про „страхіття німецьких бомбардувань" походять від американських радіових висилень, що то дуже пересаджують і фантазують. Бо позатим анґлійці поводяться так, якби нічого не сталося. Ще собі жартують, хоч саму справу війни беруть серіозно.

РОДИНА ТОРГОВЦІВ ЖЕМЧУГАМИ ПРИБУЛА В АМЕРИКУ

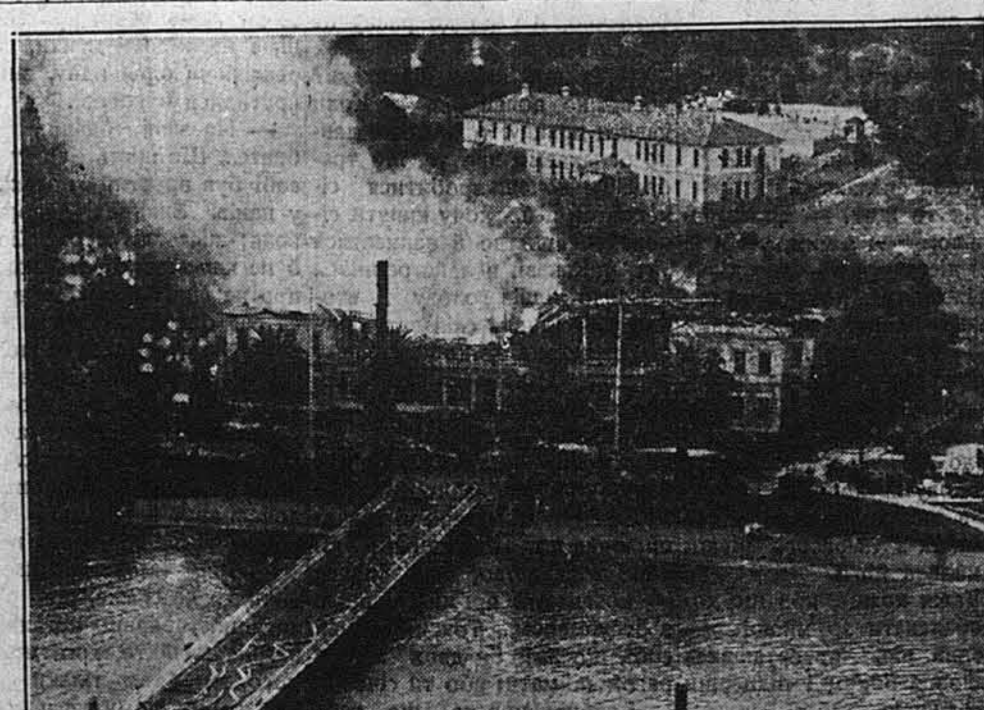
НЮ ЙОРК. — Грецьким вантажним кораблем Туркія прибула в Америку родина Вайнберґів, знана з торговлі жемчугами в Европі. Всіх членів родини є 14. Вони мали свій осідок в Амстердамі, в Голяндії. Звідтам утікли перед німцями до малого голяндського містечка. Коли німці почали його бамбардувати, Вайнберґи втікли автом до Дункерк, звідтам до Амієн у Франції. За ними летів німецький літак, вони щезли в товпі і потягом для худоби прибули в Париж, опісля до Касаблянка в французькім Мароку. Перед трьома тижнями Вайнберґи дісталися на корабель Туркію. В Злучених Державах вони не попасуть довго. Хотять їхати до Куракао, в Нідерляндській Індії.

КАРА ЗА СУМНІВ В НІМЕЦЬКЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

БЕРЛІН. — Покарано 46-літню жінку трьохмісячним арештом за те, що сумнівалась, чи воєнні німецькі комунікати подають саму правду. Такий сумнів, згідно з тим, що заявив суддя, являється „підривною роботою".

ПОВІДОМЛЕННЯ „СВОБОДИ"

Подаємо до відома наших читачів, що „Юкраініен Вікли" з дня 17. серпня б. р. не вийшло разом з „Свободою" того дня тому, бо підчас друку попсувалась нагло машина. „Свободу" ми змогли ще видрукувати, а анґлійський додаток треба було відложити до наступного числа. Тим пояснюється, чому понеділкове число „Свободи" з 19. серпня вийшло разом з „Юкраініен Вікли".

ІМІҐРАЦІЙНА СТАЦІЯ В ОГНІ. — Вид з повітря показує, як огонь зїдає адміністраційно-іміґраційний будинок на Ейнджел Айленд в каліфорнійському заливі Сан Френсиско. Вояки помагали пожежній сторожі випровадити 200 людей на безпечне місце. Вогонь тривав 7 годин, наробив шкоди на $50,000.

ЯПОНІЯ ПРОТИВИТЬСЯ АМЕРИКАНСЬКІЙ ОХОРОНІ В ШАНҐАЮ

ШАНҐАЙ. — Як можна було догадуватись, Японія не рада з того, що американські частини мають перебрати охорону частини Міжнародного Центра в Шанґаю, опущеного британською залогою. Японія стоїть при тому, що чужинецькі частини в Центрі держать з китайським урядом Чункінґ, що воює з Японією. Ось тому вона радаб позбутись усіх тих частин, а всю охорону чужинецьких інтересів перебрати на себе. Ось тому і домагається, щоб американські військові частини опустили Шанґай в такий самий спосіб, як це зробили британці, на що Злучені Держави, очевидно, не годяться.

ДАЛЬШИЙ НАТИСК ІТАЛІЇ НА ГРЕЦІЮ.

АТЕНИ. — Італія просила вибачення через свого дипломатичного представника за те, що її воєнні кораблі бомбардували два грецькі контрторпедовці, не завдавши їм ніякої шкоди. Сказано, що це була „помилка", бо грецькі кораблі взято за британські. Далі Італія рішучо протестує проти того, щоб її обвинувачувано за затоплення грецького кружляка „Гелле". Каже, що це затопила його не італійська субмарина, а британська, щоб викликати тим чином замішання. Та всі ті „протести" і „вияснення" є тільки димовою заслоною, за якою криються територіяльні домагання Італії. Та остання певна, що дістане кавалок грецької території. І то без війни.

ПОЛЬСЬКА МАПА ЗО СХІДНІМИ ПРУСАМИ.

ЛОНДОН. — Польські військові частини находяться тепер в Шотляндії, де вправляють і вчаться анґлійської мови. Живуть тим духом, про який говорив недавно до них ген. Сікорскі, коли їх запевняв, що „польська кров не зістала пролята надурно, та що Польща оживе наново". Вірять, що панування Гітлера скоро скінчиться, та що повстане на руїні Німеччини велика і сильна Польща, яка обійматиме давні землі, а також і Східні Пруси, як це означено на мапі нової Польщі, яку накреслено на половині акра землі, з означенням польських земель і більших міст. Має це бути та Польща, яку тим польським жовнірам обіцює новий польський уряд.

НЕ БУДЕ НІЯКОЇ ПОЛЬЩІ, КАЖЕ ФРАНК.

КРАКІВ. — Ґенеральний ґубернатор польських земель під Польщею заповів, що Польща вже ніколи не відродиться. Ось тому мабуть, що німці в таке вірять, поводяться тепер у Кракові й ґенералґубернаторстві так, як ті, що вже мають постійно остати господарями тих земель. Будують спеціяльні будинки для німецьких урядовців та виселюють жидів. І ще кажуть полякам, що повинні радіти, що знову будуть під німцями, як були, через довгі століття.

НЕМА В ПОЛЬЩІ НІЯКИХ БУНТІВ, КАЖУТЬ НІМЦІ.

СТОКГОЛЬМ. — Запитали німецького представника, скільки є правди в тому, що писали недавно ґазети про бунти в Польщі. Він відповів так: Скільки разів громадка хлопців бавиться на польських землях в розбійників і жандармів, стільки разів заграничні аґенції подають про повстання і бунти в Польщі. Далі він заявив, що й те, що в Польщі є сильні німецькі військові сили, які такі бунти відразу здавили б.

ОБРОНЯЮТЬ „УРЯД ГАХИ".

ЛОНДОН. — Німеччина дуже невдоволена, що в Лондоні утворився „законний чеський уряд", на чолі з д-ром Едвардом Бенешом. Німецьке урядове звідомлення в тій справі зазначує, що одиноким законним урядом є „уряд президента Гахи", що є вибраний „з волі народу". Далі сказано в тім комунікаті так: „Чеський нарід довіряє свому президентові, як і довіряє тому, що обіцяв канцлер Гітлер, звязуючи свої надії на майбутнє з могутністю Великої Німеччини".

ВИСТАРЧИТЬ...

БЕРЛІН. — Німецька преса пише, що вістки про голод в Европі є перебільшені. Коли іде про Німеччину, то вона має тепер більше поживи, ніж її мала, коли зачинала війну. Не буде теж голоду і на тих землях, що є під німецькою окупацією. Таке заявили тепер німецькі знавці хліборобства.

ЛІВІ ПО СТОРОНІ ПЕТЕНА.

ВІШІ. — З того, що діється тепер в Франції, можна вносити, що велике число лівих, а навіть і комуністів, переходить в табор маршала Петена. Це замітне тому, що Петен реорґанізує Францію на тоталітарний спосіб і заводить тільки одну політичну партію.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holodays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За оголошення редакція не відповідає.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

КАЦАПСТВО Й БОЛЬШЕВИЗМ

Москвофільські ґазети в Америці опинились у добрім клопоті, коли іде про їхне відношення до Совєтів, себто до Росії. Більшість їх має наскрізь релігійний характер, а Росія стала осередком безбожництва й комунізму. Та не зважаючи на те все, а навіть і на дійсну ненависть до большевизму, всі ті ґазети боронять цілости Росії, хочби і совєтської. Та вже таки найдуриніше їхне відношення до української справи чи України, бо чим далі, тим тяжче їм писати, що ніякої України не було й нема. Поправді ті ґазети, що мають примусових передплатників, а які мало хто читає, не потребують тим надто дуже журитись. Вони можуть про такі справи мовчати, передруковуючи на ту тему старі протиукраїнські статті й „наукові розвідки" російських „вчених" царського режиму. Та інакше виглядає справа з такою ґазетою як от „Карпатська Русь", що то вважає себе „поступовою", а заразом і „карпаторуською". Є вона совєтофільською та отверто обороняє совєтські порядки хоч протестує проти цього, щоб її називати большевицькою. Того роду ґазета не може стояти далі на тому, що України нема, бож Совєти визнають, що є Україна і український нарід. Зновуж вона знає, що її читачі виховані на тому, що України нема, а є тільки Росія. Крім того, ще як на біду, приходиться оголошувати в ґазеті листи побаламучених москвофілством лемків, що то покинули Лемківщину і пішли, як пишуть, до Росії... І осіли, як пишуть, на новій землі в Росії. А та „російська земля", як подано ними на адресі в листах, виглядає так: „Підгаєцький район, Тернопільська область". Найсмішніше й найтрагічніше в тому є ще те, що ті лемки, що прибули „в Росію", нарікають, що місцеве населення (себто українське) глядить на них кривим оком за те, що вони не знають, хто вони й на якій землі...

Ось з такими і їм подібними справами приходиться тепер нашим кацапам мати до діла. „Карпатска Русь" пробує з того якось вийти і пише такі статті як от „Дві України", з яких дізнаємося, що це тільки „царський уряд і реакційне попівство" не визнавало України і українського народу, бо наділі є Україна, є і український нарід, і є українська мова. Але, пише цей часопис, з тим додатком, що з тих „двох Україн" є одна справедлива Україна. Це є та, що є совєтська, що є разом з Росією, а друга це панська Україна, ґітлерівська, себто та, що є під Німеччиною.

Як бачимо, то „Карпатска Русь" розвязує це питання дуже хитро, думаючи вийти з українського клопоту і вдоволити заразом москвофілів, пишучи про Совєтську Україну в такий спосіб, що там вчать нарівні української й російської мови, та що там кожний українець говорить теж і московською мовою, але вже — з доброї волі, а не, як було за царів, з примусу.

Дуже цікаво слідити тепер за тим, як то все травлять ті бідні лемки в Америці, що то остають ще й досі під москвофільською опікою.

ЗАГАЛЬНА РАДА АМЕРИКАНСЬКОЇ ЄДНОСТИ

(Попередно Ф. Л. І. С).

Редакція „Свободи" одержала таке письмо:

Пане Редакторе!

Деякі з Ваших читачів могли завважити, що Чужомовне Інформаційне Бюро, — у скороченні Ф. Л. І. С., — кілька тижнів тому змінило свою назву на Загальну Раду Американської Єдности. З того приводу дозвольте мені на сторінках Вашого часопису пояснити причини зміни і значіння того.

Коли 1918 року започатковано працю Чужомовного Інформаційного Бюра, найбільше імміґрація модерних часів, мабуть за всі часи, була вже попередньо досягла своєї найвищої точки. На протязі десять років до світової війни, імміґрація сягала пересічно поверх міліона людей річно. Від 1880 року до Злучених Держав прибуло 23,000,000 імміґрантів. Більша частина чужородців, перебуваючих тут 1914 року, це були того часу недавні імміґранти, котрі мало знали англійську мову і не були ознакомлені з американськими звичаями та установами.

Сьогодні положення цілком інакше. Прибувші сюди поверх двадцять пять років тому назад, у більшости випадках, рішились стало тут перебувати і стали громадянами. Більша частина їх дітей тут родилась. Згодом заведено обмеження імміґрації. Нова імміґрація значно зменшилась, бо на протязі десятиліття, а саме від 1930 до 1939, прибувало пересічно всього по 69,938 людей на рік.

Багато творчої і конечної праці остає до виконання на користь чужинців і нових іміґрантів. Уформувався ряд нових питань. З бувшого меншебільше однородного краю, Злучені Держави стали краєм багатьох народів та вірувань. 38,000,000 іміґрантів, прибувших сюди на протязі останнього століття, — з ріжних рас, вірувань і культурних груп, — прийняли основи англо-саксонської спадщини краю. Але одночасно вони внесли ріжниці звичаїв і культури, котрі зміняють ту спадщину і спосіб американського життя. Багато старих американців відкидають ці зміни. Чужородці та їх діти часто виставлені на економічне і соціяльне відрізнювання. Упередження ріжної форми, звернене проти них, є результатом що десятки міліонів американців не чуються тут вповні як дома. Також на нещастя многі іміґрантські групи принесли з собою ворожнечу і ненависть, одідичену через національні напруження в Европі. Деякі з них не заявились з повною відданістю Америці, але ухиляються на ріжні лади для відокремлення і держаться осторонь від головної струї американського життя.

Вислід є такий, що забагато нетерпимости і відріжнювань пересякає американське життя, та що це все збільшається і шкодить Америці. Фактом є, що міліони американців чуються, якби тут не були вповні пожадані, не так як дома, культурно і душевно. Таке упередження і поділ шкодить нації. Це витворює розєднання, зменшує наші народні успіхи, гальмує наші творчі сили і здержує поступ до кращого і більш задоволяючого життя для кожного громадянина.

Це власне, те ширше завдання, цебто питання американської єдности, є те, для котрого Загальна Рада Американської Єдности працюватиме. Це питання стається більш пекуче через війну. Серед нашого населення є міліони людей, що мають тісні звязки з воюючими народами. Якщо не охоронимось перед тим, то страх і підозріння з відношення й активности тих груп доведуть до лихого настрою і ріжниць. Такі обвинувачення і підозріння виринуть головно з упередження і баламути. Але загрози є такі очевидні, що потреби єдности і спільного порозуміння не були ще ніколи такими пекучими як тепер. Вже час перестати балачку про американські групи як, наприклад: „американські німці", „американські жиди", „американські норвежці", і т. п. Ми всі американці, без ріжниці походження. Всі ми мусимо разом вперед ступати. Це є основний факт. Національне і расове походження це не повинно стояти на перепоні важнішим справам. Загальна Рада Американської Єдности буде непохитно стояти за Америку, що пригортає нарівні всіх своїх громадян, без огляду на національне і расове походження. Вона буде поборювати і пробувати розганяти всю атмосферу упередження, котра зменшує взаїмну пошану, порозуміння та єдність, що являється необхідним для американського народа.

Завдання має більш позитивні і творчі вигляди ніж ті окреслені війною. З многих існуючих ріжниць, час і воля, дух народа і щира оцінка, зможуть, коли так піде, збагатити цивілізацію для більшого задоволення, про яку жадна Америка досі ще не знала. Хоч Америка нащадок усіх країв Европи і поза нею, то однак Злучені Держави на довгі роки вели своє культурне життя по лінії пуританів і англьо-саксонців. Однак ще не запізно направити помилки минулого. Один вислід збільшеного націоналізму і зменшеної іміґрації відновив інтереси усіх груп ріжного походження. Багато молодших людей питає, як це сталось, що їх батьки чи діди приїхали сюди, яку цивілізацію за собою оставили, а рівночасно яку привезли з собою. Вони шукають коріння свого походження, познакомлюються з історією і літературою своїх предків, співають їх пісні і танцюють їх танці, шанують їх героїв, обходять їх звичаї, а деколи навчаються їхньої мови. Рівночасно більшість цеї молоді хоче бути американцями і брати участь зі своїми надбаннями у головних ході американського життя. Ці міліони молоді, їх сильне заінтересування минулим і майбутнім, їх родичі і пра-родичі, багаті засоби тутешнього мурінського населення, наш спадок від Мексика та індіян, це все елементи для витвору багатшої, більш ріжнородної і задоволяючої культури і цивілізації, якої світ дотепер ще не бачив.

Було би дуже легко дозволити якомусь вузькому помисловi єдности здавити ті ріжниці. В сучаснім світі, повнім страхіть і воєн, небезпека єдности є дуже велика. Загальна Рада Американської Єдности вірить, що стала єдність може прийти тільки з признання ріжниць і приняття один другого, таким, яким хто є. Мусить конче існувати загальна віра в демократію та ідеали волі. З цими основними принципами не можна іти на уступки. Але в середині такої загальної віри, свобода ріжниць це не тільки єдина система, згідна з демократією та свободою, але можливо доведення до тривкої і сталої єдности. Нова назва означає не тільки зміну роду завдань, але ширшу співпрацю. Є надія, що Загальна Рада Американської Єдности зєднає собі багато ширшу кооперацію ніж Чужомовне Інформаційне Бюро, хоч і так було чимало приятелів і спомагачів. В додатку до Ради Директорів і Комітету Ручителів, Рада матиме ширший Краєвий Комітет, до котрого будуть входити представники ріжних секцій краю від ріжних народних і расових груп, ріжного стану, включно з американцями.

Вся праця, яку виконувало Ф. Л. І. С., а саме ґазетні статті, поміч десяткам тисяч ново прибуваючих, акція проти пересудів та відріжнювань, буде продовжуватись, а кромі цього дальша праця піде вперед як частина поширеної програми, принятої зо зміною умовин і потреб.

Одною з нових праць буде видавання журналу під назвою „Камон Ґраунд" що пічне виходити як квартальник у весні. Розуміється, що скількість праці, яку можна буде виконати, залежатиме від державної піддержки, яка мусить прийти від загального членства і пожертв. Загальна членська вкладка буде виносити одного доляра річно. Всі ці пожертви від трьох долярів вгору будуть покривати членську оплату і пренумерату журналу.

Чи зуміють Злучені Держави, з населенням 130 міліонів, многими національностями і расами, ріжними симпатіями і поглядами, успішно створити єдність? Чи можемо розвинути таке порозуміння і співпрацю, з чого вийде ширша і більш задоволяюча цивілізація для нашого власного краю, чого весь світ так дуже потребує? Загальна Рада Американської Єдности вірить, що так буде і надіється працювати у тім напрямку. В тій ціли Рада буде поборювати нетерпимість і відріжнювання у Злучених Державах, яке буває через чужинецьке уродження або походження, расу або національність. Вона помагатиме людям чужинецького роду та їх дітям розвязувати їх особливі проблеми, упорядкування і повної участи у творчім життю Америки. Вона буде попирати загальне громадянство, загальну віру в демократію та ідеали волі. Буде ширити пошану до вкладів кожної групи в Америку. Буде попирати свободу ріжниць, але ставитиме загальне добро понад інтереси груп. Буде сприяти ростові американської культури, котраб вірно представляла всі елементи, з яких складається населення Америки. А понад усе, буде працювати за рівноправність, побутову і законну, усіх громадян, незалежно від їх національного чи расового походження, щоби зробити їх рівними спільниками американської суспільности.

Тих, котрі вірять у такі ідеали і ціли, Загальна Рада Американської Єдности взиває вступати в ряди своїх членів та співробітників. Запити відносно праці і програми Ради будеться радо приймати і охочо на них відповідати.

Рід Луїс,
виконний директор „Загальної Ради Американської Єдности" (The Common Council for American Unity).

МОСКОВСЬКА НЕНАСИТНІСТЬ І НЕВОЛЯ

Мосвкинам можна багато закинути, але не можна закинути найбільш брутальної отвертости, з якою вони переводять свою програму поневолення і визиску. Московський уряд ані трохи не намагається показати міліонам новоприлучених невільників СССР кращим ніж він є. В часі, коли до Найвищої Ради СССР вступають вперше „представники" дванацятої, Фіно-Карельської Республики, коли має бути „вирішено" питання про прилучення Молдавської, Литовської, Лотиської та Естонської Республики, ухвалюється один по однім безсоромно-нелюдські „закони" про дальший безмірний визиск селянства і кріпацтва в їх найогиднійших формах. Кілька тижнів тому поважно збільшено час праці в усіх підприємствах без найменшого збільшення зарібної платні. Після того надано майстрам цілком надзвичайні уповаження визискувати, карати й викидати на вулицю на голодову смерть робітників, що ставитимуть найменший опір найбільш нелюдським визискові. При тім стероризовано майстрів загрозами суворих кар, коли вони не уживатимуть своїх уповажень супроти робітників в „належний" спосіб. Не минула біда самих директорів та інших керманичів підприємств. Виріб злих товарів, що відбувається від самого заснування СССР, визнано нарешті „державним злочином", за який керманичі підприємств мають бути карані 3—5 роками вязниці. Нарешті закріпощено машиністів при їх тракторах, які вони під страхом тяжких кар не сміють полишати в часі роботи. З цього приводу „Ізвестія" жаліються, що до деяких районів посилається вдесятеро більше „комбайнерів" ніж є там комбайнів (комбінація косилки з молотілкою), але дуже часто трапляється, що комбайнер в часі жнив чи сівби полишає свою машину на лані та йде шукати собі кудись кращого заробітку. З прикладів, які часопис цей наводить, можна бачити, що це буває головно в Кримі, в Україні, Північнім Кавказі і т. і., отже головно на чужонаціональних землях СССР.

Але й поза тим нема ніякого сумніву, що кожний утиск, визиск і поневолення походять з національного гноблення, тим більше, що й верства визискувачів, так званих „знатних людей" в Україні та інших чужих землях СССР складається переважно з насланих москвичів та зо змосковщених жидів. Цей напрямок розвитку внутрішніх відносин зазначується тим виразніше, чим більше чужонаціональних земель підбиває Московщина, куди вона, як і в старі часи, насилає негайно своїх сатрапів та інших „знатних" людей. Таким чином не є ніяким випадком, що з прилученням нових совєтських республик підноситься все вище хвиля нового визиску, утисків і поневолення. Те, що ця неволя поширюється почати й на самі московські землі, москвинів ані трохи не турбує, бо вони від віків призвичаєні жити в неволі для того, щоб мати змогу поневолювати та визискувати інші народи.

Як мало „комунізм" є в стані змінити московську натуру, можна бачити з того, що по двадцятих роках існування „соціялістичної" держави основою цілого господарства як було так і залишалось, а навіть скріпилось та розвинулось типове і традиційне московське кріпацтво. Основою большевизму лишається примусова праця, невільництво. Поскільки воно є властивим для самої Московщини, є це її внутрішньою справою, оскільки це невільництво накидається чужим націям, до гогож і таким, що були раніше і цілком недавно ще частиною вільного европейського громадянства, є це ганьбою для Европи і цілого культурного світу.

Нові зарядження московського уряду в напрямі зміцнення невільницького примусового господарства доказують зреште так дуже виразно, що по двох десятках років московського панування над підбитими національними республиками, опір їх проти Московщини не лише не зменшується, а навіть зростає. А це є запорукою того, що поневолені нації СССР при першій нагоді визволяться з московської неволі.

К. В.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ І.

(10)

Павло — немов би не до нього річ, тільки важко дихав наче тамував гнів на когось.

— Чом же ти мовчиш? Чи не маєш чого сказати? — правив своє Криґа.

— А що я тобі скажу?.. — з серцем відказав Павло.

— Та ти чув, про що питаю?

— Ну, то що, що чув!... Скажу одно: радаб душа в рай, та гріхи не пускають.

Він знов налив кубка й випив.

Криґа не спускав з нього важкого погляду й чекав, що він далі казатиме, але молодик сидів і мовчав, дивлячись кудись убік.

Гомін в коршмі не вщухав, навпаки — до всього почувся бренькіт струн, а далі й тупіт козацького танцю та вигуки. Задріжали стіни, задзвеніли кубки на столі. Січовик скривився з досадою.

— Розгойдалася січова воля... — муркнув він набік. — Тепер уже ніхто й нічим не спинить, хіба хміль або сон зможе.

— У вас на Січі все так? — спитав Павло.

— Не все, а буває... Як щасливо з якогось походу вернуться та понавозять усякого добра.

— Хіба й там шинки є?

— В самій Січі ні, а поза валом січовим — аби гроші: всього знайдеться, як і у вас у Каневі. Ну, та сам побачиш, бо я певен, що ти тут не всидиш довго... Не таку вдачу маєш, та й силу твою тут нема де подіти...

— Може й так.

— Не „може", а напевне так. Одного не розумію, які гріхи тебе не пускають,

Павло сердито зиркнув на Кригу:

— Чого лукавиш? Адже сам добре знаєш.

— Мати?

— Та й мати.

— А хтож іще?... Дівчина?

— Та й дівчина.

— А хтож, чи щож іще?

Парубок спалахнув.

— Як то що?! — дратувався Павло. — А з чим, у чім і на чім дістанусь на те дідче Запоріжжя... На кожного з вас глянеш — лицар, вельможний пан — і не підступайся. За все життя не спроможешся вбратися так... Де вже нам!... Шкода говорити!...

Павло махнув рукою й схилив голову на долоні. Голова йому з хмелю йшла обертом, і звичайна в тверезого рівновага кидала його.

— Кажи краще, про що хотів побалакати зо мною! — промовив він, повертаючись до низовця боком і підперши голову рукою.

Криґа й сам бачив, що давно вже час було сказати головне, за чим привів парубка сюди, — власне, ввесь час він до цього й справляв розмову, але все ще вагався розкрити карти зовсім, не знаючи, як сприйме це Павло, а вразити юнака було шкода, та й небезпечно. Алеж і до ранку не сидіти з цим...

— Та про щож балакати? розважно почав він. — Коли казати правду, то ми вже давно балакаємо про те, що треба... Ти хочеш зробитися січовиком, а я... хочу кинути січове товариство й записатися тут, у Каневі, в лейстровики...

Павло підвів голову і втопив у бесідника свій затуманений хмелем зір, що в ньому виразно заіскрилося вже неначе підозріння.

— Запоріжжя, голубе, річ не проста, — казав далі низовець. — Для запорожця не може бути ні матері, ні дівчини; одна в нього родина — січове товариство, одна справа — козацький промисел, війна з бусурменом... Тож не думай собі, що зміг би двох зайців разом піймати: або ти січовик — і забудь про те, що тебе вяже в Каневі, або лишайся при ньому, але викинь із голови й думку про неньку Січ. І панотець у церкві читає часом нам слово Боже: не можна двом панам служити, бо врешті якогось із них утратиш, коли й не обох разом.

Павло уважно слухав, дивлячись січовикові просто в вічі, а неспокійні думки, попереджаючи одна одну, вихором крутилися в голові.

— По мені бачиш, панебрате... Ще шість літ тому я собі був простий посполитий у панів. Знадила запорозька воля; шість літ був у Січі — й не кепським братчиком, — про це спитай кого хочеш, — не раз бився завзято й у степах з невірними, й на морі...

Він налив кубка, взяв люльку з губи, й одним духом спорожнив його. Помовчав хвилину, немов би прислухуючись до гамору й пісень, що доносилися з коршми. Скривився, як від прикрого вчуття.

— Так, — озвався нарешті, — ніхто не скаже, що був я поганий товариш, поганий вояк... так, ніхто, крім мене самого, а вже... там тільки побачив я, що помилився... Наоприкріло скоро все те... Я внедовзі побачив, хоч нікому не казав, що не про мене неспокійне те життя січове... Внедовзі шашелем у серці почала точити мене туга за селом, за рідною стріхою, за землею, за всім тим, на що я, як лицар запорозький, мусів дивитися з погордою. Дивуєшся?... Не дивуйся: я пересвідчився, що не самого мене їсть ота туга, лише не всякий навіть собі самому признається в тім.

У боях та в гульбищах, у горівці топили тугу тую аж до старости, коли кого Бог карав і він не поляг у бої, або до каліцтва: коли тоді треба було виходити з товариства, то ніби аж радів старий чи каліка.

(Дальше буде).

НАРЕШТІ ДОМА З ФІНЛЯНДІЇ. — У великих лещетарських чоботах та в приписаним фінляндським однострою сидять: Авґо Аґо (зліва) з Волпол, Масс., і Бирн Ричардс з Ню Йорку. Вони щойно приїхали з війни фінляндсько-російської.

З ДІЯЛЬНОСТИ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АНСОНІЯ, КОНН.

День Молоді.

День 11 червня ц. р. залишиться на довго в памяти нашої суспільности в Ансонії та околиці, а то тому, що цей день був „днем української молоді" стейту Конетикат. На згаданий день зїхалась велика маса народу не лиш зо стейту Конетикат, але також з інших стейтів, Ровд Айленду, Масачусетс і Ню Йорку. Парк був завалений автами і людьми. Було поверх три тисячі учасників. Молодь прийшла, бо це був її день. Родичі прийшли, щоб побачити, як та молодь себе поведе. А головне, чи її праця принесе хосен. Бо немало труду понесено при покладенні основ під молодечу українську стейтову організацію. Програма дня була також добре підібрана. Були виголошені промови в англійській і українській мові. Говорив по українськи місцевий священик о. А. Ротко, декан на стейт Ню Інгленд; по англійськи говорив дуже річево професор Корнел, представник Республиканської Партії. Місцевий хор укр. гр. кат. церкви вивязався добре зо своїх завдань під вмілою дирігентурою п. Гвоздевича. Цей хор так зіспіваний, що тепер є найкращим хором в Новій Англії. Був виступ українських танцюристів під проводом п. А. Гіни. Хоч 4 дівчини, що брали участь у танцях вивязались добре зо своєї задачі, але їх було замало, щоб зробити таке враження, яке гуртові танці можуть зробити. Чому більше танцюристів не було? Де поділись ті чисельні клюби танцюристів в Новій Англії? Де поділись хлопці? Пішли вже на війну? Треба пошукати причину лиха і на будуче це направити.

Треба завважити, що серед молоді мало є такої, що знала б говорити мовою своїх батьків. Неже наша молодь думає, що вона виявить більше американського патріотизму, коли лиш одною англійською мовою буде вміти говорити? Молодь в Европі гордиться тим, коли вміє багато мов. Тож і наша, американська молодь повинна бодай дві мови добре знати, це є американську її мову своїх батьків.

Також не цілком добре поводилась молодь у часі промови професора Корнела. Вже краще поводились старші, які під тим оглядом значно перевищили молодь.

Учасник.

ВАЛІНГФОРД, КОНН.

Трагічна смерть члена.

Сумна подія скоїлась у Томастон, Масс., 10 ц. м. ц Іваном Федишином, членом від. 421 У. Н. С., до котрого він перейшов з переступним листом. Згаданого дня пізно вечором він вертався з мітінґу свого відділу до дому. Як звичайно, він попрощався зо своїми членами-товаришами в тій надії, що другого дня з ними знов побачиться. Але не так сталось, як гадалось. В дорозі до дому його забив на місці автомобіль.

Покійний працював на фармі, де, як то звичайно кажуть наші люди, не грозить небезпека. А що вийшло? Покійний був вже старший віком і жив тут без рідні, бо родина була в старім краю. Працював тут вже 16 літ на фармі як фармерський робітник у наших людей, гром. Павелчаків. На щастя він належав до У. Н. Союзу і все говорив, що Союз заступає йому тут в Америці його родину. „Одна родина там, а друга в відділі У. Н. Союзу", казав він.

Ось та його „друга родина" не лиш, що в трагічній хвили виплатила належні покійному гроші, які належались з титулу його грамоти, але в день похорону цілий відділ з прапорами, в жалібних строях прийшов до церкви, щоб віддати свому товаришеві останню прислугу і відпровадити його на вічний спочинок. Колиб не ця „друга родина", то хто був би прийшов попращати його тут, серед чужих? Рідні тут нема, а рідні в старім краю мабуть ще і не знають про його смерть. Хто зна, коли вони про те довідаються.

Мені, як організаторові, приходиться часто чути такі завваги головно від фармерів та їх жінок, що, мовляв, на фармі життя безпечне і нема потреби боятись ненадійної вмерти. Ось покійний Федишин також працював на фармі... Нещастя чигає нераз на гладкій дорозі, а навіть у своїй хаті. Ніхто не знає, що його чекає. Найкраще таки поступають ті, що проти нещастя забезпечують себе. Тим забезпеченням вони не можуть нічого втратити, а скористати можуть багато. Таке забезпечення, і то так матеріяльне, як моральне, дає власне наш Батько — У. Н. Союз.

А. Маланчук,
окружний організатор.

МІЛІТАРНА ПРОГРА ФРАНЦІЇ

Від часу здачі Франції багато писали знавці про недостачі й моральне заломання Франції, як держави й нації. Тому інтересно прочитати фахові завваги про мілітарну прогру Франції в газеті Ню Йорк Геральд-Трибюн, написані офіцером генерального штабу французької армії. Його йменння не подано, але це не зменшає значіння статті. Отже його виводи такі:

З початком війни цілий світ відчував, що положення на французькому фронті критичне. Потім усе притихло й мало хто з посторонніх розумів це положення. Але знавці вже тоді завважили, що Франція не мае подостатком літаків, та що її повзи зроблені з лихого матеріялу. Франція була полишена своїй долі. Вона сховалася за лінію Мажіна й була певна себе. Не було гроша, лінії не скріплювали. Треба було вжити всюди цементу, цього не зроблено. Тому деякі місця лінії були слабі. Впродовж вісьмох місяців німецької позірної бездільности вояки здеморалізувалися. Вони діставали відпустки домів, ходили до театрів, збудовано для них на фронті, загалом вживали вигод. Цей час — це було властиве примиря.

Коли прийшов німецький наїзд на Бельгію, французька команда мала неабиякий оріх до розгриження. Стояти на місці, чи йти на оборону Бельгії? Справа делікатна, мало кому зрозуміла. Рішили йти на оборону Бельгії. Як вибиралися, ослабили фронт коло лінії Мажіна. Німці добре зрозуміли свою нагоду, бо ані один німецький літак не напав на ті французькі відділи, що машерували до Бельгії.

Повзи це властиво французький винахід з кінця минулої війни. Але німці вживали їх масами, а французи одинцем. Таксамо було з літаками. Крім того французи не були заправлені до офензиви. Це їх згубило. Крім цього в Бельгії французька команда зробила помилку. Не знала, чи станути коло Антверпії, чи боронитися над Шельдою. Бо не знати було, чи боронити доступу до Франції, чи стримати німців від походу на побережжя. Ця непевність відбилася на тактиці. Німецька армія мае молодих командантів, які видумали нову тактику. Французькі команданти є зо старої школи, що вірили в успіх на підставі давнього пляну, тобто з кінця попередньої війни. Тепер це кожен бачить і розуміє, але запізно.

З МУЗИКИ.

З ТВОРЧОСТИ Р. ПРИДАТКЕВИЧА ЯК КОМПОЗИТОРА.

Суіту композитора Р. Придаткевича знято на рекорди підчас її виконання рочестерською симфонічною оркестрою під управою звісного американського диригента Г. Ненсона. Останнього музичного сезону двічі її там грано, а минулого місяця симфонічна оркестра в Дітройт виконала на концерті першу частину цієї суіти. Оркестрою в Дітройті диригував дуже солідний керовник, Волтер Пуле.

Український твір українського композитора в програмі американських симфонічних оркестр, це дійсно білий крук. І тому таку подію належить щиро повитати й її освітлити.

Досі Америка вже нераз занотовувала виступи артистаскрипака Романа Придаткевича як небуденні, зрілі, високо-культурні. З другою стороною свого талану почав був Р. Придаткевич запізнавати нас вже давніше, виконуючи свої скрипкові композиції. За ними наступив Смичковий Квартет, виконаний із рамени Приятелів Української Музики. А тепер його Суіта знайшла собі почесне місце в програмах симф. оркестр. Можливо, що вкедовзі почуємо його Симфонію та й інші його твори, що ждуть своєї черги.

Переслухавши Суіту із рекордів і будучи обзнайомленим із її партитурою, хочу про неї дещо сказати.

Давніще згадував мені Р. Придаткевич про особливе зацікавлення пісеою „Маруся Богуславка". Тоді й виринула у нього думка музичного її зілюструвати. Зібравши пісенний матеріял, побачив він можливости серіозної симфонічної обрібки. Взявся до праці, якої вислідом є саме згадана Суіта. Композицію свою розложив на чотири части. Усі частини дають один образ героїчної доби нашої історії (козаччини).

Частини Суіти: 1) Увертура (вступ), 2) Церемоніяльний танок, 3) Козацький спів і 4) Сцена (вступ) і Дудочка (танок).

Перша часть (Анданте-состенуто і Алеґро кон спіріто). Зачинається вступом, побудованим на мотиві кобзарської пісні „Про дівку бранку". В кульмінаційній точці цього вступу починається алеґро. Тут оркестра робить враження гальопуючих коней. Рівночасно у ріжних інструментах дається чути мотив козацької пісні „Стоїть явір над водою". Це перша тема. Друга тема спокійна, немов відзеркалення туги і любови дівчини. По цьому показі обох тем слідує розрібка їх, яку кінчить мотив пісні „Про дівку бранку". Як звичайно у такій композиції (сонатне алеґро), приходить повторення обидвох тем, а потім коротке окінчення цеї ефектовної увертури.

Друга часть, „Церемоніяльний танок", (Модерато). Сам вже ритм пригадує нам загально приняті тоді в Европі статочні танці. Це танок гостей. Середня частина цього танку має пасторальний характер. Прекрасні тут місця має обойка і флет, немов сопілка...

Третя часть, „Козацький спів", (Алеґро-Анданте). Цю частину отвирають сурмові кличі, після яких автор вводить матеріял із народньої пісні „Гей і закувала сива зазуленька", а кінчає її мрійливим окінченням.

Четверта часть, „Сцена і Дудочка" (Вступ і танок). Анданте-Алеґро. Вступ цей побудований на матеріялі пісні „Про дівку бранку". Після цього наступає веселий та розмашистий танок „Дудочка". Дуже цікаве тут вплетення іншої теми та сурмовий клич, немов заклик до ще живіщого та веселішого танку.

Вже по першому переслуханні Суіти остає враження як великого багатства і великої сили і музичного матеріялу так і авторового способу вислову. Крім Церемоніяльного танку всі частини побудовані на темах української народньої музики. Слухаючи всю цю музику подивляєш її й не тратиш до неї інтересу, бо композитор має все щось цікавого до сказання. Короткими мотивами і змінливими гармоніями він постійно збільшує увагу слухача.

Спосіб музичного вислову в Р. Придаткевича не простий, а дуже складний. До такої музичної мови треба слухачеві привикнути. За виконання того роду композицій можуть братися тільки першорядні виконавці.

Ось так, як бачимо, Роман Придаткевич здобуває поважне місце для свого імени в музичному світі. Усе, що виходить з під його руки, свідчить не тільки про його талант, але і про величезну працю, яку він вкладає у найменші детайлі своїх композицій. Музика Р. Придаткевича високовартісна і тому його вклад у нашу культуру цінний і дорогий.

М. О. Гайворонський.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

Ірина Сімович.

ЯК ЛЮДИ ЗДАВНА ДБАЛИ ПРО СВІЙ ВИГЛЯД

(Дещо з історії косметики).

Вже від непамятних часів, відколи рід людський існує, люди прикрашувалися. Страх, щоб не виглядати гірше, як инші люди, є в кожної людини. Між бачимо це скрізь, що погану з лиця людину не так радо приймають, перед жебраками, що мають якісь близни, якесь каліцтво, здорові люди утікають...

Вже в книзі Мойсея читаємо, що „хто має яку хибу, хто сліпий, чи кривий, з двиним носом, каліка на ногу, чи руку, — хто з горбом, із шкірою на оці, хто зизоватий, має струпи на голові — той нехай не приступає і нехай не приносить жертви".

Бажання виглядати гарно було вже від найдавніших часів. У єгипетських пірамідах, при розкопах, знайдено слоїї із ріжними кремами (мастями). При розсліді їх виявилося, що той крем складається із 90% ріжних товщів, а в 10% із живиці, бальзамів[1]) і инших складовин.

Той крем лежав у гробниці одного фараона поверх 3300 років і не зіпсувався. З цього видко, як високо стояла в стариннім Єгипті штука плекати шкіру, або як ми її тепер із грецька називаємо — косметика.

Особливу увагу тоді звертали на фарбування губ і нігтів на — червоно, а брів на — темнобронзово або чорно. До фарбування вживали червоної фарби (цинобер), білила (блявайс), чорної — антимону сірки, знаного під назвою „местем" або „коголь" (арабські назви). Щоб зробити масть, старі єгиптяни вживали воску, оливи з маслин, вапна, смальцю, для запаху давали пахощів амбри, мошусу, мира[2]), цивету. Старинні єгиптяни вміли теж уже тоді дистилювати[3]) ростинни й живиці, робити з них витяги.

Від єгиптян перебрали штуку плекати шкіру — жиди. Біблія приписувала навіть, як усе це робити, щоб було гарне обличчя, щоб вигляд був гарний. У поганських східніх народів жерці мали приписи, як намазувати тіло запашною оливою. До фарбування волосся вживали запашних мастей „кофер" або „генна", „кохль" — арабська назва на фарбу до брів і вій, мира до полокання уст. Це цікавіше вже тоді робили штучні зуби з дерева, слонової кости й з золота...

За арабських завоювань у VIII. ст. по Хр. косметика дійшла до Еспанії. Там зчасом повстали фабрики косметичних засобів, а навіть вища школа, що вчила штуки плекати шкіру. До нас дійшли деякі приписи тодішних лікарів-арабів, як плекати шкіру.

Магомет наказував своїм вірним, щоб що пятниці натиралися запашними олійками. Була теж у тому часі така мода, що вояки носили чорні бороди, всі інші — руді, а жінки накладали собі на обличчя чорні мушки, які робили із паперу або з іншого матеріялу. Ті мушки ніби то хоронили „від уроків".

Косметична штука була відома і старовинним грекам, римлянам. Про неї й говорить їх письменство, передовсім римське. Коли римляни були на вершку своєї слави, косметика в них стояла теж високо. Кажуть, що ні Париж, ні Відень не дійшов іще досі до такого рівня в косметиці, як римляни з часів цісарства.

Тоді виробляли ріжні олійки, для ріжних частей тіла. Римляни знали способи, щоб усувати непотрібне волосся, н. пр., заріст на обличчі в жінок. В Римі косметика йшла в парі із гігієною, із здоровлянїстю. Лазні, окремі люди до масування, до гімнастики, ріжні олійки робили шкіру мягкою і гладкою, як оксамит. Олійків уживали тоді й замісць мила. Коли тіло натерто олійком, те, що залишалося ще зверху, стягали окремими призначеними на те гребелами. З тих часів маємо першу вістку про те, як робити мило, яке звуть „германським милом".

Як і тепер, і тоді покривали на ніч обличчя чимось на че тирбою — хліб розроблений у молоці — а вранці змивали її водою на пів із ослячим молоком.

Вже тоді знали операції на ногах і руках, теперішні манікіри й педікіри[4]). В ріжних тодішніх письменників знайдено опис ріжних модних пахощів[5]). Були вже тоді штучні зуби, штучні коси, перуки. Бритви вживали тоді й чоловіки й жінки.

Середньовіччя це занепад гігієни. — Люди не купалися вже так багато як колись, на чистоту не звертали уваги. Затe вживали багато пахощів, малювалися, фарбували волосся. Такі італійські міста, як Фльоренція, Ґенуа і Венеція — були осередками продажу й виробу всіх таких засобів. Тіціян і Боттічеллі[6]) створили навіть культ (звеличування) для рудого й золотистого волосся. Фарбували волосся тоді всі. З цього погляду й теперішне фарбування не є таке доскональе, як тоді. До нас дійшла книжка з 1306. р. — її написав Анрі де Мондвіль — з усякими приписами на всякі масти, молочка, води, як і чим мити волосся й т. д. Цікаво, що тоді до масти вживали розтертої, сушеної сарани, ящірок, крови кажанів (лиликів), а то й... теплого гною.

* *

XVII—XVIII. ст. — це віки розквіту косметичної штуки у Франції. За королів Людвіка XIV. (1643—1715) й Людвіка XV. (1715—1774) пані з двору накладали вдень на обличчя ріжні маски з лікками, з товщем, молоком, щоб потому вночі гарно та свіжо виглядали на балі. Тодішня мода наказувала накладати на обличчя мушки, і то на ріжні його частини ріжні: на бороду — округлі, на лиця — як зірки, під очима — як півмісяць, на чолі поздовжні й т. д. Число таких прикрас на обличчя доходило нераз і до 15. Малювалися тоді всі. Пані-шляхтянки вживали іншої барви до уст, ніж міщанки, міщанки іншої, як — жінки легкого життя в місті, штука прикрашуватися почала тоді ускладнюватися.

Вживали шмінок червоних, фіолетових, рожевих, жовтих. Виходило тоді так, що нічого не було природного, все було штучне.

Фарбами старалися надавати обличчю відблиск душевного настрою... Як хто розлютився, зараз біг до своєї кімнати й малювався, н. пр., на рожево, як був радий — на рожево, залюблений — на червоно, заздрісний — на жовто й т. д.. І малювалися не тільки жінки, а й чоловіки, а то й діти малювали...

З французькою революцією прийшла й революція в косметиці — кров змила все, що було штучне, набирала ваги — гігієна. З початком XIX. ст. парлямент в Англії заборонив шминкуватися, зате вийшов наказ частіше — купатися. Знов заговорили про плекання тіла, шкіри, забуте на кількасот літ. А що забули про це, то й дивуватися нічого, бо за цим не стежили: по лазнях був нелад, вони поширяли ріжні недуги — пошесні й полові. Люди лазні уникали. Та ще й досі подекуди залишилося упередження до лазні...

Поволі косметична штука йде все вперед і вперед. І за той час винайдено багато ріжних засобів, помічних у боротьбі за гарний вигляд: ріжні лямпи, електричний струм, прилади до масажі. З засобами повстають і нові способи плекати шкіру, та про це вже іншим разом.

1) бальзам — арабське слово — запашний сік ріжних дерев, переважно дерев із теплих країв.

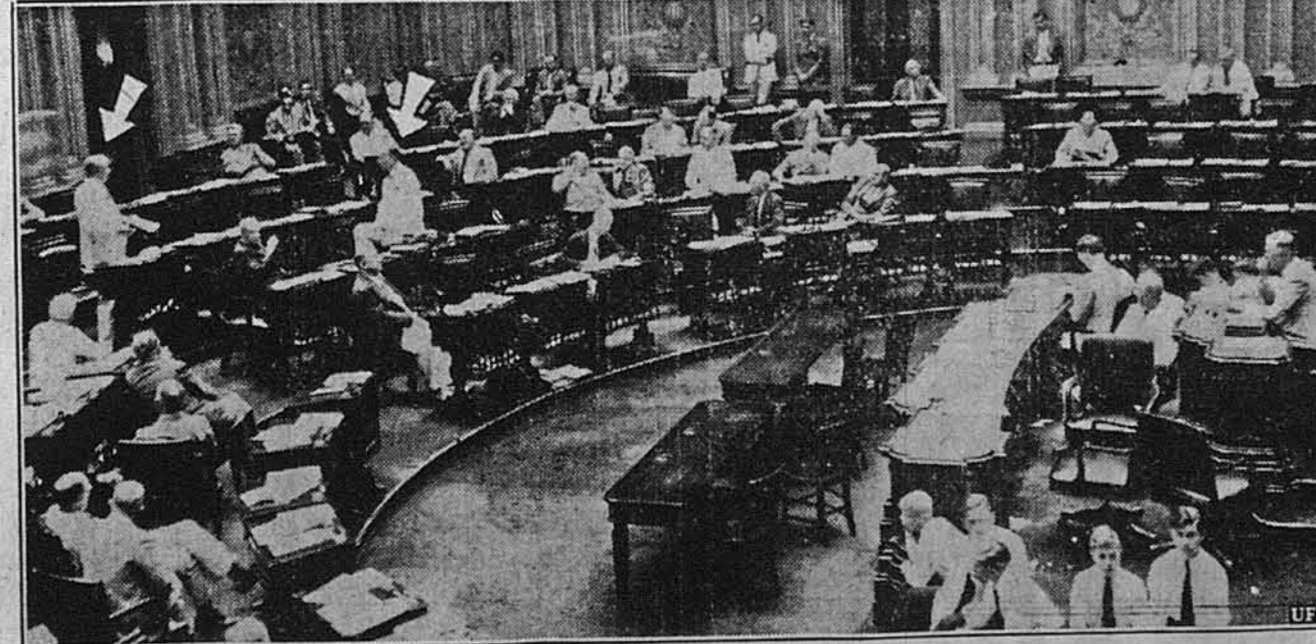
2) амбра — сіра речовина, подібна до воску; добувають її з кишок і нутрощів кита-долозуба, вона — запашна; мошус, або пижмо — товщева речовина, що витворюється в особливих залозах звірятка — пижмовця, і то в самчика; миро — запашна живиця з дерева, що зветься „мировець" і росте в північній Африці; цивета (Viverra) — звірятко, що в своїй особливій залозі має жовтаву запашну речовину, яка переходить у бронзову барву, живе в північній Африці.

3) дистилювати, латинське слово — очищувати від ріжних домішок.

4) За обідом, як описує римський письменник Петроній, який жив за цісаря Нерона й помер 67. р. по Хр., у своюму творі „Бенкет Трімальхіона", коли гості їли, під столом малі хлопці обтинали їм нігті й обшкрябували нарости на ногах (педекір).

5) називають письменники навіть фабрикантів пахощів (н. пр., якийсь Космуз, Ціцеро).

6) Вечеліо Тіціян (1477—1576) і Сандро Боттічеллі (1444—1510) — визначні італійські малярі.

БОРОТЬБА ЗА ПРИМУСОВУ СЛУЖБУ. — Мало таких сцен знято світлиною, як оця. Це сенат Злучених Держав у часі дебати над законопроектом про примусову військову службу. Сенатор Генрі Ф. Ешгорст, демократ з Арізони (зазначений стрілкою на лівій стороні) дискутує з сенатором Бортоном К. Гвілером, ізоляціоністом з Монтани (під стрілкою з правої сторони) про законопроект. Сенатор Кій Питман хвилево веде провід нарад.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

КЛІВЛЕНД, О.

З забави на народні цілі.

На забаві, влаштованій з нагоди 25-літнього ювилею громадян Йосифа і Анни Керик, дня 27 липня ц. р., гості на поклик п. Павла Головчака не забули зложити свої жертви на таку ціль, як Українська Школа в Стемфорді, Конн. В той спосіб вони дали іншим приклад, що в теперішню пору не можна забувати бодай за ті цілі, на які можемо збирати, а саме Школу в Стемфорді і Інформаційне Бюро в Вашингтоні. Школа має виховати борців за українську справу, а інформаційне бюро має розказати чужинцям про боротьбу українців до їх незалежности.

Зложили: Й. і Анна Керик $2; по $1: П. Головчак, Й. Карась; по 50 ц.: Марія Бучуляк, Н. Страп, Анна Перда, Катерина Івонцьо, Н. Заріччний, П. Поцула, Степанія Возняк; по 25 ц.: Й. Запоточний, Д. Карпа, Д. Поцула, А. Янівський, Н. Чубінський, Д. Дорош, І. Пацкой, Н. Н.; дрібними. Разом $10.35. По оплаченні розходу лишилось $10.21, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Н. Декан.

ШВАЙЦАРІЯ ДЕПОРТУЄ КОМУНІСТІВ

БЕРНО (Швайцарія). — Швайцарський уряд оголошує, що багато чужинців буде депортованих заграницю тому, що вони приналежні до комуністичної партії. Ті чужинці, що не будуть вислані, таксамо як і швайцарці, будуть карані арештом до трьох літ, коли будуть вести комуністичну пропаґанду.

ЧЕХІЇ Й СЛОВАЧЧИНІ ЗАГРОЖУЄ ЗВИЧАЙНА АНЕКСІЯ

ЛОНДОН. — Згідно з відомостями, які наспіли сюди цими днями, Чехія й Словаччина мають бути прилучені до Німеччини як звичайні провінції, позбавлені протекторату. Звідомлення вказують, що про-націстична чеська орґанізація, Вляйка, веде аґітацію за усунення так званого автономічного чеського уряду та за повне прилучення Чехії й Моравії до Німеччини.

Інші звідомлення кажуть, що на останній розмові Рібентропа зо словацькими міністрами в Зальцбурґу виринула німецька пропозиція, щоб у будучності Словаччина приєдналася до Німеччини й приняла митний союз із нею. Таку політику розпочинає німецький уряд тому, що зростаючі советські впливи на Балкані вказують на панславянську політику Росії. Це знову є не по нутрі націстам.

БУДУТЬ ПРОГОЛОШУВАТИ ПОГОДУ ПЯТЬ ДНІВ НАПЕРЕД

НЮ ЙОРК. — Д-р Джеймс Кімбел, директор метеорольоґічного бюра, заявляє, що він може предсказати погоду пять днів наперед. На підставі довголітньої практики він прийшов до висновку, що такі передбачування мають понад 50 відсотків певности. Він буде оголошувати свої звідомлення двічі в тиждень.

ПРОТИ ЖИДІВ І МУРИНІВ

ПАРИЖ. — Муринські актори відгравали немалу ролю в паризьких театрах чи місцях розривок, виступаючи як співаки, танцюристи і музиканти. Між іншим тішилась великою популярністю Джозефін Бейкер, відома американська співачка й танцюристка, що є муринкою. Тепер того всього більше не буде. Театральні менаджери не приймають більше муринських акторів. В такий самий спосіб усувається зо сцени і жидів. Кажуть, що жиди відгравали досі першу ролю в театрі й кіні. Тепер зачато переводити „чистку" і усувати навіть і визначних жидівських акторів. При оголошенню одної вистави подано таке: „Це чиста французька штука, виставлена чистими французами". Кажуть, що це оголошення вказує дуже ясно на те, що тепер діється у Франції, та які там заходять зміни.

БРИТІЙСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ СОЮЗ. — Премієр Чорчил виходить з бюра під ч. 10 Давнінґ ст. в Лондоні після підписання брітійсько-польського военного договору. Зправа генерал Владислав Сікорскі. Ззаду за ними, на останнім ступні сходів по правім боці, стоїть Вайкавнт Галифакс.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

ARTIST DECORATES WALLS OF CHURCH

Ivan Kuchmak, Ukrainian painter, who was graduated from the Art Academy of Krakow, Poland, and later studied in Vienna, will finish a series of religious portraits on the walls and in the sanctuary in St. Mary's Ukrainian church on Winter street late in September.

Kuchmak, who was born in Pidwoloczyska, Western Ukraine, came to this country five years ago and continued painting in New York. First recognition here came to him when the Municipal Art Galleries exhibited his picture "Siberia."

Since then he has had many of his works exhibited in the United States and Canada.

(New Britain Daily Herald, August 8, 1940).

ІНТЕРНУВАННЯ МОНТРЕАЛЬСЬКОГО МЕЙОРА ГУДА

Дня 6. серпня арештовано й інтерновано, на приказ канадійського доміняльного міністра справедливости Ернеста Ляпойнта, Камілля Гуда, 50-літнього мейора найбільшого міста в Канаді, Монтреалю. Гуда арештовано на підставі канадійських Реґуляцій Военних як „шкідливу для публичної безпеки і безпеки держави особу", сказав у парляменті міністер Ляпойнт.

Арештування й інтернування мейора Гуда наступило на третій день по виданню ним гострої заяви проти реєстрації і конскрипції. У своїй заяві до монтреалської преси мейор Гуд осудив загальну реєстрацію, окреслюючи її як перший крок, ведучий до конскрипції, котрої уряд не має права впроваджувати без одержання мандату від канадійського населення. Дальше заявив він, що не признає конскрипційного розпорядку і тому не тільки сам не зареєструється, але взиває населення, щоб не реєструвалось й злегковажило конскрипційний розпорядок.

Преса подає, що по видачі згаданої заяви, мейор Гуд оставав під наглядом федеральної поліції.

Також Гуд мав намір згадати ще про справу реєстрації і конскрипції на черговім засіданні міської ради в дні 7-го серпня.

Мейор Гуд разом зо своїми послідовниками в міській раді відмовив віддання пятьох міських будинків для вжиття на реєстраційні бюра в днях 19, 20 і 21 серпня. Та більшість міської ради відкинула пропозицію мейора Гуда.

Гуд був вже 7 разів мейором Монтреалю. Він нагадує в дечім популярного в своїм часі нюйорського мейора Джіма Вокера. Був він теж послом до квебекської леґіслятури. Є він по походженню канадійським французом, а в травні ц. р. попер внесок, поставлений в квебекській леґіслятурі, осуджуючий конскрипцію і домагаючийся „умірковано-го" военного зусилля Канади. Згаданий внесок перепав. З початком 1938 р. мейор Гуд викликав був хвилю протестів як зо сторони французьких і анґлійських орґанізацій, коли на бенкеті, влаштованім в Монтреалі, виявив профашистівські симпатії. Щодо протягу часу, на який мейора Гуда інтерновано, то одні кажуть, що буде він інтернований до кінця війни, а інші кажуть, що його по якімсь часі випустять.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН, ч. 82. Подвійна за гроза.

Говко показав рукою, де Тарзан скривався. „Злізь з дерева!", кликнув Залім.

Ти мусиш прийти до мене!" визиваючо відповів Тарзан.

На велитенське дерево можна було легко вилізти. Тому кількох посіпак почали лізти, щоб стягнути Тарзана на землю.

Малпо-чоловік почав спинатися вгору. Нагло він пристанув. Над ним притаївся леопард.